

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΦΗ

του **Α. Γ. Κρασσανάκη**

Προϊσταμένου και

Προέδρου έπαλλκτων Ύπαρχοιου Πολιτισμού

Ο κος Κρασσανάκης έχει ασχοληθεί πολύ με θέματα που άφοροδν στην Έλληνική Γλώσσα και παρουσιάζει συνεχώς τις σκέψεις του σε βιβλία του αλλά κυρίως στο διαδίκτυο (www.krassanakis.gr).

Γι' αυτό φιλοξενούμε στο περιοδικό μας τις απόψεις του σχετικά με την δυνατότητα ή ανάγκη ή Έλληνική Γραφή (και Γλώσσα) να γίνει **ή επίσημη της Ευρωπαϊκής Ένωσης** και ακόμη περισσότερο.

Το κείμενο του κ. Κρασσανάκη δημοσιεύεται σε δύο μέρη - το πρώτο με τίτλο «**Η Έλληνική Γραφή μπορεί να γίνει ή επίσημη της Έ. Έ.**» και το δεύτερο «**Η Έλληνική Γλώσσα μπορεί να γίνει διεθνής και ή επίσημη της Έ. Έ.**».

Α' ΜΕΡΟΣ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΦΗ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ Η ΕΠΙΣΗΜΗ ΤΗΣ ΕΕ

Α. Η τεχνική και ό μηχανισμός της έλληνικής γραφής:

Η γραφή με το έλληνικό σύστημα γραφής γίνεται με τόν έξής άπλό, όμως εύρηματικό τρόπο:

1. Οι λέξεις παρίστανται κατά φθόγγο με αντίστοιχα γράμματα και σε όριζόντιες στήλες από δεξιά προς άριστερά, π.χ.: *Κ/α/β/α/μ/ά/τ/α, Ύ/τ/α/β/β/α...*

Άκοδς π.χ. τόν φθόγγο [μ], γράφεις τό γράμμα Μ(μ), άκοδς τόν φθόγγο [α], γράφεις τό γράμμα Α(α). Άντίθετα βλέπεις τό γράμμα Μ(μ) βγάζεις τόν φθόγγο [μ], βλέπεις τό γράμμα

Α(α), βγάζεις τόν φθόγγο [α]... Άκοδς ή λέξ τήν λέξη "μάνα", άρα τούς φθόγγους μ/άν/α, γράφεις τά γράμματα μ-ά-ν-α, βλέπεις τήν λέξη - γράμματα "μάνα" βγάζεις τούς φθόγγους "μ-ά-ν-α". Πιο άπλά, ή λέξη π.χ. "μάνα" γράφεται στην έλληνική γραφή έτσι, έπειδή έχει κανονιστεί ό φθόγγος "μ" να γράφεται με τό γράμμα μ, ό φθόγγος "α" με τό γράμμα Α(α)... Άντίθετα ή λέξη "μάνα" διαβάζεται έτσι, έπειδή έχει κανονιστεί όποιος βλέπει τό γράμμα μ, να βγάζει τόν φθόγγο "μ" ...

2. Η καταγραφή της κάθε λέξης γίνεται από τήν μία ως έχει φθόγγικά και τονικά και από τήν άλλη ως έχει ετυμολογικά (ανάλογα άφενός με τό άν έχουμε άπλή ή σύνθετη λέξη και άφετέρου με τό τι μέρος λόγου ή τέπος κ.τ.λ. είναι τό σημαϊνόμενό της) με τήν βοή-

θεια τῶν κεφαλαίων: Α, Β, Γ... και μικρῶν γραμμάτων: α, β, γ... τῶν ὁμοφώνων γραμμάτων τῶν φωνηέντων: Ο(ο) και Ω(ω), Ε(ε) και ΑΙ(αι), Η(η) και Ι(ι) και Υ(υ)... και τῶν ὀρθογραφικῶν σημείων (τονικοῦ σημαδιοῦ, ἀποστρόφου, διαλυτικῶν). Αὐτό γίνεται γιά νά βοηθοῦμε τόν ἀνεγνώστη και στήν διάκριση τῶν ὁμοίων λέξεων και στό νά κατανοήσῃ ἐτυμολογικά τίς λέξεις, πρῶτ. π.χ.: **καλή και καλεῖ, κριτικός και Κρητικός...** Οἱ κύριοι **ὀρθογραφικοὶ κανόνες** ποῦ χρησιμοποιοῦνται γι' αὐτό εἶναι οἱ ἑξῆς:

α) Ἡ σὺλλαβὴ τῆς λέξης ποῦ τονίζεται (ισχύει μόνο γιά τίς δισύλλαβες και ἄνω λέξεις) παίρνει τονικό σημάδι πάνω ἀπὸ τὸ γράμμα-φωνήεν τῆς Βάσης π.χ. τὸ τονικό σημάδι (`) στήν σὺλλαβὴ "μά-" τῆς λέξης "μάνα", ἐπειδὴ αὐτὴ προφέρειται πιὸ δυνατά. Ἄν τὸ γράμμα εἶναι δίψηφο, τότε ὁ τόνος μπαίνει στὸ δεῦτερο ψηφίο, π.χ. σφαῖρα, καλεῖ, καλοί... και ἂν εἶναι ἀφώνητος μπαίνει στὸ πρῶτο φωνήεν και στὸ ἄλλο μπαίνουν διαλυτικά, π.χ.: Μάϊος, νέκος. (Περὶσσότερα γιά τὸν τόνο βλέπε σὲ εἰδικὸ κεφάλαιο).

β) Στήν θέση τοῦ φθόγγου μίας λέξης ποῦ ἀποβάλλεται στὸν λόγο μπαίνει ἡ ἀπόστροφος, π.χ.: λίγ' ἀπ' ὄλα = λίγα ἀπὸ ὄλα, σ' ἀγαπῶ = σὲ ἀγαπῶ, ποῦ 'ναι = ποῦ εἶναι.

γ) Τὰ κύρια ὀνόματα γράφονται μὲ κεφαλαῖο γράμμα και τὰ κοινά, καθὼς και οἱ κοινὲς λέξεις μὲ μικρὸ, γιά διάκριση τῶν ὁμοίων τύπων τους, πρῶτ.: Νίκη (μὲ κεφαλαῖο = κύριο ὄνομα) και νίκη (μὲ μικρὸ = κοινὸ ὄνομα), κόκκινος και Κόκκινος... (Περὶσσότερα γιά τὰ κύρια ὀνόματα

βλέπε σὲ εἰδικὸ κεφάλαιο).

δ) Οἱ ἀπλὲς λέξεις γράφονται στὸ θέμα μὲ τὴν ἴδια ὀρθογραφία ποῦ ἔχει ἡ ρίζα ἢ ἡ πρωτότυπὴ τους λέξη, ὅστε νά μὴν γίνονται παρανοήσεις μὲ τοὺς ὁμοίους τύπους και συνάμα νά ἔχουμε βοήθεια στήν κατανόησή τους, πρῶτ. π.χ.: Κρήτη > κρητικός (μὲ -η-, ὅπως και ἡ ριζικὴ και πρωτότυπὴ λέξη «Κρήτη»), ἐνὼ κρήνη, κρητὴς > κρητικός (μὲ -ι-, ὅπως και οἱ πρωτότυπες λέξεις «κρήνη, κρητὴς», ριζικὴ κρήνω).

ε) Οἱ σύνθετες λέξεις γράφονται στὸ θέμα μὲ τὴν ἴδια ὀρθογραφία ποῦ ἔχουν οἱ ἀπλὲς λέξεις ἀπὸ τίς ὁποῖες ἀποτελοῦνται, γιά ἐπίδειξη - κατανόησή τους, π.χ.: ἔξ-ἔπ-ἀσπύγγεται, ἐκ-κλησία, πᾶν - σοφός, σὺν - νόμος, καλή - μέρα...

στ) Οἱ ἀπλὲς και οἱ σύνθετες λέξεις γράφονται στήν κατάληξη μὲ ἓνα ἀπὸ τὰ ὁμόφωνα γράμματα: ο και ο, ε και αι, ι και η και υ... ἀνάλογα μὲ τὸ τί μέρος λόγου ἢ τύπος (= γένος, ἀριθμὸς και πτῶση ἢ πρόσωπο) εἶναι τὸ σημαίνονομο, πρῶτ. π.χ.: καλ-ὸ και καλ-ὸ, ἀνα-καλ-ῶ, παρα-καλ-ῶ, καλ-ῆ και καλ-οἱ και καλ-εῖ, ἀνα-καλ-εῖ...

Μὲ τὸν τρίτο αὐτὸν βοηθοῦμε τὸν ἀνεγνώστη ἀφενὸς στήν κατανόηση τῶν λέξεων, δηλαδὴ νά βροῖσκει τάχιστα τί μέρος λόγου (ἂν μιλοῦμε γιά οὐσιαστικὸ ἢ ἐπίθετο...) ἢ τύπος (ἂν μιλοῦμε γιά ἄρσενικό ἢ θῆλυκό, ἐνικόσ ἢ πληθυντικός ἀριθμὸς), και ἀφετέρου στήν διάκριση τῶν ὁμοίων, πρῶτ. π.χ.: σ' ὄλα και σὺλα και σὲ ὄλα, καλῶ (μὲ -ω = ρῆμα) και καλό (μὲ -ο = ἐπίθετο), αὐτί (μὲ -ι = ἐνικόσ οὐδ. οὐσιαστικῶν) και αὐτοί (μὲ -οι = πληθυντικός ἄρσεν. ἐπίθετου) και αὐτὴ (μὲ -η = ἐνικόσ θῆλυκῶν

ἐπιθέτου)...

Παράβλεψε ὁμοίως ὅτι ἡ ὀνομαστική ἑνικοῦ τῶν οὐδέτερον ποῦ λήγει σὲ φθόγγο ι γράφεται μὲ τὸ γράμμα -ι: φίλ-ι, τυρή, γίνι, ... ἐνῶ ἡ ὀνομαστική τῶν θηλικῶν ποῦ λήγει σὲ φθόγγο ι γράφεται μὲ τὸ γράμμα -η: φίλ-η, φυλή, καλή, σορή, καή, νίκη, Νίκη... καὶ ἡ ὀνομαστική πληθυντικοῦ τῶν ἀρσενικῶν ποῦ λήγει σὲ φθόγγο ι γράφεται μὲ τὸ γράμμα -οι: καλοί, σοφοί, κακοί... (Περὶσσότερα βλέπε *ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΓΡΑΦΗΣ*, Ἄ. Κρασανάκη)

Β. Ἡ ἑλληνικὴ γραφὴ καταγράφει τέλεια τὸν προφορικὸ λόγον καὶ ἠχητικὰ καὶ ἑτυμολογικὰ:

Ἡ ἑλληνικὴ γραφὴ εἶναι ἴσως ἡ τελειότερη τοῦ κόσμου γιατί μόνο σ' αὐτὴ ἀπὸ τὴν μία ὑπάρχον γραμμὰτα γιὰ ὄλους τοὺς φθόγγους καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἔχουν ἐπινοηθεῖ καὶ τὰ ἐξῆς γράμματα καὶ σημεῖα, ποῦ, ὅπως θὰ δοῦμε πιὸ κάτω, βοηθοῦν στὸ νὰ καταγράφεται ὁ προφορικὸς λόγος ὄχι μόνο ὡς τὸ μαγνητόφωνο (ὄ,τι λέμε φθόγγικὰ), ἀλλὰ καὶ κάτι παραπάνω (ὄ,τι ἔννοοῦμε καὶ ἑτυμολογικὰ):

Α) **Τὰ κεφαλαῖα:** Α, Β, Γ... καὶ **μικρὰ γράμματα:** α, β, γ...

Τὰ μικρὰ γράμματα: α, β, γ... δὲν εἶναι γιὰ ἀπλοποίηση τῆς γραφῆς («ἐπισημασμένη γραφὴ»), ὅπως λέγεται, ἀλλὰ ἐπινοήθηκαν γιὰ νοηματικούς λόγους, γιὰ νὰ ὑποδεικνύουν στὸν ἀναγνώστη, σὲ συνάρτηση μὲ τὰ κεφαλαῖα, ὅτι ἡ λέξη ποῦ ἀρχίζει ἀπὸ τέτοιο γράμμα δὲν ἐκφράζει κύριον πρόσωπον, ἀλλὰ κοινὸ, πρῶτ. π.χ.: νίκη καὶ Νίκη, κρητικός καὶ Κρητικός, ἀγαθή καὶ Ἀγαθή...

Μὲ κεφαλαῖο γράμμα γράφεται τὸ ἀρκετικὸ γράμμα τῆς κάθε περιόδου (πρότασης) καὶ τὸ ἀρκετικὸ γράμμα τοῦ κάθε κύριου ὀνόματος, π.χ.: ἀγαθὴ καὶ Ἀγαθή, νίκη καὶ Νίκη, κόκκινος καὶ Κόκκινος...

Β) Τὰ **ὀρθογραφικὰ σημεῖα:** ἡ ἀπόστροφος, τὸ τονικὸ σημεῖο καὶ τὰ διαλυτικά. Τὰ ὀρθογραφικὰ σημεῖα (= τὸ τονικὸ σημεῖο, ἡ ἀπόστροφος κ.τ.λ.) δὲν ὑποδεικνύουν προσοδία, ὅπως λέγεται, ἀλλὰ τίς τονισμένες καὶ ἄτονες σὺλλαβές, καθὼς καὶ τὰ φθόγγικὰ πάθη τῶν σὺλλαβῶν τῶν λέξεων στὸν λόγο (= τὴν προφορὰ μὲ συναίρεση, συνίληψη, ἐκθλιψη κ.τ.λ.), πρῶτ. π.χ.: ἔξοχη (ἐπίθετο) καὶ ἔξοχη (οὐσιαστικὸ), σὺλα (παπουτσιῶν) καὶ σ' ὄλα (ἐκθλιψη = σὲ ὄλα), μία (δύο σὺλλαβές) καὶ μιά (μία σὺλλαβὴ συνίληψη), θεῖος (ἀσυναίρετα, τὸ εἶ = δύο φθόγγου) καὶ θεῖος (συνηρημένα, τὸ εἶ = ἕνας φθόγγος). Ὅμοίως: ποῖος καὶ ποιός, ποτέ καὶ ποτέ, σ' ὄλα = σὲ ὄλα καὶ σὺλα, λίγα ἀπὸ ὄλα καὶ λίγ' ἀπ' ὄλα...

Γ) Τὰ **ὁμόφωνα γράμματα τῶν φωνηέντων:** Ο(ο) καὶ Ω(ω), Ε(ε) καὶ Αί(αι), Η(η) καὶ Υ(υ) καὶ Ι(ι)...

Τὰ γράμματα Η(η), Ω(ω), Υ(υ) δὲν εἶναι γράμματα ποῦ παρίσταναν ἀρχαίους φθόγγους ποῦ σήμερα συνέπεσαν μὲ τοὺς Ι, Ο, ὅπως λέγεται, ἀλλὰ γράμματα ποῦ προέκυψαν ἀπὸ παραποίηση τοῦ σχήματος τῶν Ι(ι), Ο(ο), μὲ σκοπὸ νὰ δημιουργηθοῦν τὰ ὁμόφωνα γράμματα (ἑνὸς ἢ δύο στοιχείων): Ὁ(ὄ) καὶ Ω(ὦ), Η(ἠ) καὶ Υ(υ) καὶ Ι(ι) καὶ Οί(οι)... μὲ τὰ ὁποῖα, βάσει κανόνων, γίνεται στὴν γραφὴ ὑπόδειξη τῆς γενικῆς ἑτυμολογίας (τοῦ μέρους ἢ τοῦ τύπου κ.τ.λ.) τῶν λέξεων (γράφοντας

π.χ. τὰ θηλυκά με -η, τὰ οὐδέτερα με -ι κ.τ.λ.) καὶ ἔτσι νὰ ἔχουμε βοήθεια καὶ στὴν κατανόηση τῶν λέξεων καὶ διάκριση τῶν ὁμοίων. πρβλ. π.χ.: κοντὶ καὶ κοντὴ καὶ κοιτοί, λίρα καὶ λίρα.

Πιο ἀπλά με τὰ ὁμόφωνα γράμματα: Ο(ο) καὶ Ω(ω), Η(η) καὶ Υ(υ) καὶ Ι(ι)... ὑποδεικνύουμε στὴν κατάληξη τὸ μέρος λόγου ἢ τὸν τύπο τοῦ σημαίνοντος ποῦ φανερώνει ἡ λέξη, γράφοντας π.χ.: με -ο,ηι τὸν ἐνικό τῶν πτωτικῶν: καλῶ, καλή, νίκη, τιμὴ σέκο, φιλό,... με -ω,ει τὸν ἐνικό τῶν ρημάτων: καλῶ, γιῶ, τρέχω, σέκω, καίει... (Ὅμοιος τὰ ὑπόλοιπα μέρη λόγου, γένη, ἀριθμοὶ κ.τ.λ.) καὶ στὸ θέμα τὴν ρίζα ἢ τὴν πρωτότυπη λέξη μίας παραγωγῆς. πρβλ. π.χ.: κρινω, κριτής > κριτικός (με -ι) καὶ Κρήτη > Κρητικός (με η)... σὺν - μαθητής > σημμαθητής (με δύο μμ) καὶ ἔμεινα (με ἓνα μ)... ὥστε ὁ ἀνεγνώστης νὰ ἔχει βοήθεια καὶ στὴν κατανόηση τῶν λέξεων καὶ διάκριση τῶν ὁμοίων, πρβλ. π.χ., φθογγικά: «ι παραγωγι τὶς κριτίς», «ἴνε ἰ ἀδελφί σου» = ὀρθογραφικά: Οἱ παραγωγοὶ τῆς Κρήτης» καὶ «Ἔιναι οἱ ἀδελφοὶ σου» καὶ «Εἶναι ἡ ἀδελφή σου», Φθογγικά: "καλῶ, καλή, καλῆς..." = ὀρθογραφικά: καλῶ, καλή, καλῆς, καλοί,... (με -ο,η,οι, ἀν μιλοῦμε γιὰ ἐπίθετο) καὶ καλῶ, καλεῖ, καλεῖς.. (με -ω, ει, ἀν μιλοῦμε γιὰ ῥημα). Ὅμοιος: ψυλή καὶ ψυλοὶ καὶ ψηλοὶ καὶ ψηλή, λίρα καὶ λίρα, κλίμα καὶ κλημα, λήπει καὶ λείπει καὶ λήπει καὶ λυπεῖ καὶ λουπῆ καὶ λουποί, Ὅπως βλέπουμε ἀπὸ τὰ πιο πάνω παραδείγματα με τὴν βοήθεια τῶν ὁμόφωνων γραμμάτων: Ο(ο) καὶ Ω(ω), Η(η) καὶ Υ(υ) καὶ Ι(ι)... διακρίνουμε ὀπτικὰ καὶ τάχιστα τὶς ὁμοίες λέξεις ἢ κατα-

λοβαίνουμε γιὰ τὸ ἀν μιλοῦμε γιὰ ῥημα ἢ οὐσιαστικὸ ἢ ἐπίθετο κ.τ.λ. ἢ ὀρσενικὸ ἢ θηλυκὸ ἢ κάριο ἢ κοινὸ ὄνομα κ.τ.λ. Ἐπομένως τὰ γράμματα Ω, Η, Υ δὲν εἶναι κατάλοιπα ἀρχαίων φθόγγων, ὅπως λέγεται, ἀλλὰ ὁμόφωνα τῶν Ο, Ι γιὰ τοὺς λόγους ποῦ προαναφέραμε.

Ἄς σημειωθεῖ ὅτι: 1) Οἱ Ἕλληνες, με τὴν ἐπινόηση τῶν ὁμόφωνων, τῶν κεφαλαίων καὶ μικρῶν γραμμάτων, καθὼς καὶ τῶν ὀρθογραφικῶν σημείων, ἀν προσέξουμε, θὰ δοῦμε ὅτι γράφουν καὶ μάλιστα μετὰ μεγάλης εὐκολίας ὄχι μόνο ὡς τὸ μαγνητόφωνο (ὅ,τι λέμε φθογγικά), ἀλλὰ καὶ κάτι παραπάνω (ὅ,τι ἐννοοῦμε καὶ ἐτυμολογικά). Με τὸ μαγνητόφωνο (ἀν γράφουμε μόνο ὅ,τι λέμε φθογγικά) μπορεῖ νὰ γίνει παρανόηση λόγω τῶν ὁμοίων λέξεων, ἐνῶ με τὴν ἑλληνικὴ γραφὴ ἀποκλείεται, γιὰτὶ με αὐτὴν καταγράφουμε ὄχι μόνο ὅ,τι λέμε φθογγικά, ἀλλὰ καὶ ὅ,τι ἐννοοῦμε ἐτυμολογικά (σὲ μέρος λόγου, τύπο κ.τ.λ.) με τὴν βοήθεια τῶν ὁμόφωνων γραμμάτων, καθὼς καὶ τῶν κεφαλαίων καὶ μικρῶν γραμμάτων. Παράβλε π.χ.: **Ἄγαθή καὶ ἀγαθὴ καὶ ἀγαθοί, ποία καὶ ποία καὶ πιά, κοντὶ καὶ κοντοὶ καὶ κοντὴ, κλίση καὶ κλήση καὶ κλείσει καὶ κλίσσι...**

2) Ἄν οἱ Ἕλληνες εἶχαν ἀνακαλύψει στὴν γραφὴ μόνο τὰ γράμματα τῶν φωνηέντων, ὅπως ἰσχυρίζονται κάποιοι, δὲν θὰ ἦταν κάτι καὶ τόσο τὸ σημαντικό (ἀπλῶς εἶναι κάτι πιο ἀπλό), ἀφοῦ ἀντὶ αὐτῶν στίς γραφές ποῦ δὲν ἔχουν γράμματα γιὰ τὰ φωνήεντα ὑπάρχουν ἐνδεικτικὰ σημάδια ποῦ μπαίνουν, ἀν ἀπαιτηθεῖ πάνω ἢ κάτω ἀπὸ τὰ σύμφωνα ποῦ ἔχουν φωνὴν γιὰ διεκρίνηση. Τὸ σημαντικό στὴν ἱστορία τῆς

γραφής είναι και η έπινόηση τών όμόφωνων γραμμάτων (ο και ω, η και ι και υ...) και η έπινόηση τών όρθογραφικών σημείων (τονικό σημάδι, άπόστροφος, διαλυτικά) και η έπινόηση τών κανόνων όρθογραφίας. Σαφώς οι κανόνες μέ τούς όποιους μπαίνουν στην γραφή τά όρθογραφικά σημεία και τά όμόφωνα γράμματα στις λέξεις (= τό νά γράφουμε π.χ. τά θήλυκά μέ -η, τά σιδέτερα μέ -ι.ο, τά ρήματα μέ -αι.ι...) είναι και αυτό κάτι τό πολύ σημαντικό, γιατί, άν αυτά έμπαιναν στην τέχνη, τότε η έλληνική γραφή θά γινόταν πάρα πολύ δύσκολη και χρονοβόρα στην έκμάθησή της.

3) Έπειδή τό έλληνικό σύστημα γραφής γράφει τις λέξεις ως έχουν έπακρβώς φθoγγικά και συνάμα ανάλογα μέ την έτυμολογία τους την στιγμή πού γράφουμε, άνατρέχοντας στα άρχαία έλληνικά γραπτά κείμενα μπορούμε νά δούμε πώς ήταν έπακρβώς οι έλληνικές λέξεις σέ κάθε περίοδο της Έλληνικής Γλώσσας. Κάτι πού δέν μπορεί νά γίνει σέ καμιά από τις άλλες γραφές, γιατί οι άλλες γραφές άλλες καταγράφουν τις λέξεις ιστορικά (οι γραφές μέ λατινικούς χαρακτήρες: άγγλική, γαλλική κ.ά.), άλλες ιδεογραφικά (κινέζικη, ιαπωνική κ.ά.) και άλλες συμφωνικά (άραβική, περσική κ.ά.).

4) Στην έλληνική και λατινική γραφή, έπειδή τά γράμματα έχουν μία και μόνη προφορά, και λάθος νά γράφεις τις λέξεις, πάλι λές πιστά την προφορά της λέξης και ό άλλος θά καταλάβει, πρβλ π.χ. ότι είτε γράφεις «άφτι ίνε κακί σύντροφι» είτε γράφεις «αύτοι ίναι κακoi σύντροφοι» κ.τ.λ., λές την σωστή προφορά και τό νόημα βγαίνει.

Έι μόνη περίπτωση νά μίν βγαί νόημα είναι νά μιλήσουμε μονολολεκτικά και συνάμα νά τέχνη νά έχουμε όμόχηλέξη (όπως γίνεται στα λεξικά και έπιγραφές), έπειδή τότε ναι μίν λίμε την σωστή προφορά της λέξης, όμως δέν βγαίνει νόημα λόγω όμόφωνης λέξης, πρβλ π.χ. «άφτι» = άφτι ή αύτι και αύτοι και αύτή. Άντίθετα, στην σημερινή γραφή μέ λατινικούς χαρακτήρες, λόγω ιστορικής γραφής, άν δέν γράφουμε σωστά όρθογραφικά τις λέξεις (την καθιερωμένη τους γραφή), δέν βγαίνει νόημα, έπειδή άει η κάθε γραπτή λέξη είναι ως μία εικόνα πού της άποδόθηκε μία συγκεκριμένη προφορά και σημασία, όποτε άν της χαλάσεις την εικόνα, φαίνεται άγνωριστη. Παράβω.ε π.χ. στην άγγλική τις λέξεις: to, too, two, πού ένώ τά γράμμάτά τους δέν άποδείχνουν την όρθή προφορά τους, άν τοίς άφαιρέσουμε η αλλάξουμε κάποιον άπό τά γράμμάτά τους, κατόπιν δέν θά φανερόνουν την σημασία τους.

5) Σε όλες τις γλώσσες τοό κόσμου ύπάρχουν όμόχητες λέξεις, τονισμένες και άτονες σύλλαβές, προφορά μέ έκβληση, μέ συνίζηση, μέ συναίρεση κ.τ.λ. Όπόσο στις γραφές τών άλλων λαών (ινδικές, σημιτικές κ.τ.λ.) αυτά δέν σημειώνονται - ύποδείχνονται, άφοσ άει δέν ύπάρχουν οπτε όρθογραφικά σημεία (τονικό σημάδι, άπόστροφος κ.τ.λ.) οπτε όμόφωνα γράμματα (= τά: Ω(ω) και Ο(ο), Η(η) και Υ(υ) και Ι(ι)...) οπτε κεφαλαία και μικρά γράμματα, μέ τά όποία σημειώνονται αυτά. Στην λατινική και στις σημερινές γραφές μέ λατινικούς χαρακτήρες (άγγλική, γαλλική κ.τ.λ.) ύπάρχουν άπλως και μόνο τά κεφαλαία και τά

μικρά γράμματα. Έπομένως όλες οι άλλες γραφές είναι, λίγο ή πολύ, κατώτερες σε αξία της ελληνικής ή πιο απλά καμιά γραφή δεν είναι τόσο τέλεια όσο η ελληνική. (Περισσότερα βλέπε *ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΓΡΑΦΗΣ*, Ά. Κρασσανάκη)

Γ. Η ελληνική γραφή μαθαίνεται πολύ εύκολα:

Το ελληνικό σύστημα γραφής, έκτος από το ότι είναι το τελειότερο είναι και το ευκολότερο του κόσμου, αφού ο χρόνος εκμάθησής του είναι τόσοσ, όσος χρειάζεται, για να μάθει:

α) Το **άλφάβητο**, δηλαδή την αντιστοιχία των 20 φθόγγων: α, ε, ο, ι, ι, κ, γ, χ, τ, δ, θ, π, β, φ, μ, ν, λ, ρ, σ, ζ, με τα αντίστοιχα γράμματά τους, π.χ.: Α(α) = [α], ΑΙ(αι) = Ε(ε) = [ε], Ο(ο) = Ω(ω) = [ο], ΟΥ(ου) = [ου].. Κάτι που δεν χρειάζεται πάνω από 10 - 20 λεπτά.

β) Τους **κανόνες** με τους οποίους χρησιμοποιούμε στην γραφή των λέξεων τα όμοια γράμματα: ω και ο, ε και αι, μι και μ...,, όπως το ότι: Τα ρήματα με -ω, ει: καλ-ω, εις, ει, σφ-ω... Τα θηλυκά με -η: καλή, ης, νίκη, τιμή... Τα ονόματα με -αί: καλ-ό, κακό, φυτό... ταί, φομί... Κάτι που δεν χρειάζεται πάνω από 20 - 30 λεπτά.

Έκτος εάν πρόκειται για μικρά παιδιά ή για αλλοδαπούς, που δεν γνωρίζουν την γλώσσα, όποτε ή δυσκολία έγκειται στο να μάθει την γλώσσα και όχι το σύστημα γραφής, ή για διδασκαλία όπτική ή εμπειρική, του τύπου π.χ.: "καλή μάνα" με -η, ενώ "καλοί άνθρωποι" με -οι, "καλό πράγμα" με -ο, ενώ "καλώ τον Άρη" με -ω, "καλός άνθρωπος" με -ο, ενώ "καλώς τον Άρη" με -

ω....

Άρα μάθηση χρονοβόρα και τότε μόνο επιτυγχάνεται, όταν "κόψα" στον μαθητή ότι ή γραφή γίνεται ανάλογα με το τί μέρος λόγου, τύπου και παραγωγής ή σύνθεσης είναι ή λέξη και όχι μ' αυτά που λέει ή σχολική γραμματική: καλ-ή, με -η, αν είναι θηλυκό, όπως όλα τ' άλλα: νίκη, τιμή..., καλ-ει, με -ει, αν είναι ρήμα, όπως όλα τ' άλλα: θέλει, λέγει..., καλ-ό, με -ο, αν είναι επίθετο, όπως όλα τ' άλλα: κακό, σοφό..., καλ-ω, με -ω, αν είναι ρήμα, όπως και τ' άλλα: λέγω, τιμώ...

Άς σημειωθεί ότι: 1) Το ελληνικό σύστημα γραφής είναι το ευκολότερο του κόσμου, όμως μόνο αν διδαχθεί όπως πρέπει, δηλαδή μαθαίνοντας στον μαθητή το άλφάβητο και τους κανόνες του, άλλως φαίνεται λαβύρινθος ή κάτι ως ή κινέζικη γραφή. Και αυτό, γιατί πολλοί, μόλις δούν ότι στην ελληνική γραφή υπάρχουν πολλά γράμματα, που ενώ είναι διαφορετικά στο σχήμα, προφέρονται ίδια, άμέσως πελαγώνουν με την σκέψη ότι δεν είναι δυνατόν να θυμούνται ποιά λέξη γράφεται με το τάδε γράμμα και ποιά με το άλλο κ.τ.λ. και εγκαταλείπουν την προσπάθεια εκμάθησής της. Όσοσο αυτό είναι μία επιφανειακή και ως εκ τούτου λάθος βετίμηση.

Σαφώς ή ελληνική γραφή έχει πάρα πολλά όμοια γράμματα, τά: ο και ω, ε και αι, υ και η και ι... και έτσι φαίνεται δύσκολη και χρονοβόρα στην εκμάθησής της. Ποσά να θυμάμαι, σοσά λέει ό άλλος, ποιά λέξη γράφεται π.χ. με ω και ποιά με ο, ποιά με αι και ποιά με ε κ.τ.λ.. Όσοσο αυτό είναι για τους άμύητους, γι' αυτούς που βλέπουν επι-

φανειακά την ελληνική γραφή, αφού τα όμοια γραμμάτια αυτά δεν μπαίνουν στις λέξεις που γράφουμε τυχαία ή ιστορικά, όπως γίνεται ή ορθογραφία των λέξεων στις γραφές με λατινικούς χαρακτήρες, αλλά με λίγους και συγκεκριμένους κανόνες, όπως τους εξής: Τα ρήματα με -ω,αι: σέω, φοιτώ, καλώ, καίει, καλείς... τα οδύτερα με -οι: σέο, φυτό, καλό, φύλο, φθόλο, φίλι, ... τα θηλυκά με -η: καλή, καλής κ.τ.λ. Έπομένως, αν θυμόμαστε αυτούς τους κανόνες ή ελληνική γραφή γίνεται πανεύκολη.

2) Παλιότερα ή ελληνική γραφή ήταν πιο πολύ δύσκολη, γιατί έπρεπε να θυμάσαι και τους ορθογραφικούς κανόνες των πνευμάτων και των τονικών σημάδιων ή να απομνημονεύσεις μία - μία την ορθή γραφή (με τα ανάλογα πνεύματα και τονικά σημάδια) πάρα πολλών λέξεων. Σήμερα, με την τροποποίησή της από τους δημοτικιστές γλωσσολόγους, ή ελληνική γραφή έγινε πραγματικά πανεύκολη.

Δ. Σύγκριση της ελληνικής γραφής με αυτές που γράφουν με το λατινικό αλφάβητο:

Παρατηρώντας τις σημερινές γραφές με λατινικούς χαρακτήρες (αγγλική, γαλλική...) βλέπουμε ότι εκεί οι λέξεις γράφονται άλλες, ως έχουν φθολικά με το λατινικό αλφάβητο και οι υπόλοιπες, ως εξής:

1) Οι λέξεις που προέρχονται από την ελληνική και λατινική γραφή γράφονται, όπως έχουν εκεί (φωτογραφικά), δηλαδή ιστορικά, άσχετα αν εκεί μπορεί και να προφέρονται κάπως αλλιώς, πρβλ: **Ελληνική:** πρόβλημα,

τιτάν(ας), Γεωργία, Εύρωπη, ιδέα, τεπε(νω), Όλυμπια, φιλοσοφία, τηλεφώνο... και **αγγλική:** problem («πρόμπλεμ»), titan («ταϊταν»), Europe («γιούροπ»), idea («άιντια»), type («τάϊπ»), Olympia, philosophy, telephone...

Ελληνική: άκ(τι)ς, Γεωργιανός, Συριανός, Λατίνος... και **γαλλική:** action («άξόν»), Georgien («ζεορζάν»), Syrien («σιριάν»), Latin («λατάν»)...

Λατινική: cluba (κλούμπα - κλοϊβία), cura (κούρα), America, plus (πλύς), imperial («ιμπέριάλ»), linea («λίνα»), deux > double («ντουπλέ»)... και **αγγλική:** club («κλάμπ»), cur («κάπ»), America, plus («πλύς»), imperial («ιμπέριάλ»), line («λάϊν»), double («ντάμπλ»)...

2) Η λέξη που είναι όμοια με κάποια άλλη παίρνει επιπρόσθετα ένα γράμμα (τυχαίο ή σύμφωνα με την οσέψη εκείνου που την καθιέρωσε γραφικά) και που, αν και γράφεται, δεν προφέρεται, πρβλ π.χ. την αγγλική λέξη John (προφορά «τζόν»), όπου παίρνει το γράμμα h, επειδή στην ιβραϊκή προφορά υπάρχει ο φθόγγος χ: Ιωάννης = Ιοχάναν.

Γαλλική: grave (στόν ένικό) και graves (στόν πληθ.), Έδώ το -es δεν προφέρεται, αλλά μπαίνει για διάκριση τοϋ πληθυντικού από τον όμοιο ένικό.

Αγγλική: to και t(w)o και to(o), rit(e) και (w)rit(e) και ri(g)h(h).. Έδώ τά: w, o, w, e, g, h δεν προφέρονται, μπήκαν για διάκριση των όμοιων λέξεων. Όμοίως: sent και cent και scent, pare και pair και pear, boy και buoy, no και know, sail και sale, grown και groan, fought και fort, war και wore,

side και sighed, made και maid, night και knight, soared και surd, hole και whole, morning και mouting...

3) Οι παράγωγες λέξεις γράφονται στο θέμα όμοια με τις πρωτότυπές τους, δηλαδή διατηρούν την ιστορική τους ορθογραφία, άσχετα αν καμιά φορά ή προφορά της παράγωγης λέξης αλλάζει λόγω φθονγικού πάθους (συναίρεσης κ.ά.), πρβλ. π.χ. στην αγγλική την πρωτότυπη λέξη volcano (προφορά «βολκέϊνουν», τό α = εϊ) και την παράγωγη volcanic (προφορά «βολκανικ», τό α = α). Όμοίως: athlete (άθλιτ) > athletic (άθλέτικ), busy («μπίζι») > business («μπίζνες»), day (ντέι) > Sunday (σάντεϊ), live («λάιβ») > living ("λίβιν")...

Σημειώνεται ότι: 1) Ή γραφή μιας λέξης με τόν ως άνω τρόπο παραμένει στον χρόνο ακόμη και αν ή προφορά της αλλάξει ή αν ή λέξη λέγεται με δύο ή περισσότερες προφορές. Πρβλ. π.χ. στην αγγλική που ένω άλλοι λένε π.χ.: "δέ, λάντων, μπάπ, σόν κόνερ, ούάτ..." και άλλοι "δει λόντων μπόντι, σιν κόνερι, χονάτ ή γουάτ", ώστόσο και οί μόν και οί δε γράφουν ίδια, δηλ.: the London, body, Sean Coneri, what...

2) Στην γραφή αυτή μία γραπτή λέξη μπορεί να προφέρεται άλλως σέ μία γλώσσα και άλλως σέ μία άλλη, πρβλ. π.χ. τίς λέξεις: BEAUTE = αγγλική προφορά «μπιούτι» και γαλλική «μποτέ».

3) Με την ελληνική ή λατινική ορθογραφία γράφονται και οί λέξεις άλλων γλωσσών (αραβικές, βραβικές...) που πέρασαν στις γραφές αυτές μέσω της ελληνικής ή της λατινικής, πρβλ.: Έλληνικά: άλγεβρα, Έμμανουήλ, Δανιήλ...

Άγγλικά: Algebra, Emmanuel, Daniel...

4) Όλα τά πιο πάνω είναι και ή αίτια που στίς σημερινές γραφές με τούς λατινικούς χαρακτήρες: (α) Υπάρχει δυσαρμονία μεταξύ γραφής και προφοράς. Έδώ λέμε - προφέρουμε άλλα και άλλα γράφουμε ή άλλα βλέπουμε και άλλα προφέρουμε. Παρουσιάζεται τό φαινόμενο γιά τό ίδιο γράμμα να έχουμε πέντε, έξι κ.τ.λ. προφορές (νά παριστά ακόμη και σύλλαβές) και όχι μία, όπως στην ελληνική και λατινική. Παράβαλε π.χ. στην αγγλική τίς αγγλικές λέξεις go, one, on, come, to... όπου τό γράμμα O προφέρεται ώλλοτε O, άλλοτε ΟΟΥ, άλλοτε ΟΥΑ, άλλοτε Α, άλλοτε ΟΥ. Όμοίως στίς λέξεις: was (γουόζ), America (άμέρικα), hand (χέντ), table (τέϊμλ)... τό γράμμα á = εϊ = α = ε = ouo... Όμοίως στίς λέξεις: titan (ταϊτάν), prize (πράϊζ), girl (γκάιρλ), pig (πίγκ), ability (άμπιλιτι)... τό γράμμα i = á = ι = ε... Όμοίως τά (σπόλοιπα.

Στην αγγλική γραφή σέ πολλές λέξεις τά γράμματα έχουν την ίδια προφορά που έχουν και τά αντίστοιχα λατινικά, π.χ.: Athens (άθενς), Italy (Ιταλι)... και στίς άλλες, στίς περισσότερες, τά ίδια γράμματα είναι αδύνατο να πεις ποιά ακριβώς προφορά έχουν ή βγαίνει μόνο εάν ξέρεις πώς προφέρεται ή όλη λέξη.

(β) "Ορθογραφία" είναι ή δημιουργία γιά κάθε λέξη ενός ορισμένου "οπτικοϋ ινδάλματος", τό όποιο γι' αίτούς που ξέρουν από γραφή άποτελεί την "ιδεατή εικόνα" γραφής κάθε λέξης. Ή ιδεατή αυτή εικόνα συνάπτεται στον νοϋ του όμιλούντος προς την ακουστική "εικόνα, δηλ. προς τόν τρόπο προφοράς μιας δεδομένης λέξεως,

καθώς και πρὸς τὴν σημασία της.

(γ) Ὁ χρόνος ποὺ ἀπαιτεῖται γιὰ τὴν ἐκμάθηση τῆς γραφῆς εἶναι τόσοσ, ὅσοσ χρειάζεται γιὰ νὰ ἀπονημονεύσει ὁ μαθητὴς μία - μία τὴν γραφὴ ὅλων τῶν λέξεων, ἐπομένως κάτι πάρα πολὺ δύσκολο καὶ χρονοβόρο.

Φυσικά τὸ νὰ γράφεις τίς λέξεις ὡσ ἔχουν σὲ μία ἄλλη γραφὴ κάτι ὡσ γίνεται π.χ. στὴν ἀγγλικὴ (ποὺ γράφει τίς πὺ πολλὰς λέξεις ὡσ ἔχουν φωτογραφικά στὴν λατινικὴ καὶ ἑλληνικὴ) εἶναι κάτι πολὺ πὺ δύσκολο ἀπὸ τὸ νὰ γράφεις τίς λέξεις μὲ τὰ ὁμόφωνα γράμματα: Ω καὶ O, Η καὶ Υ καὶ L... καὶ βέσσι κανόνων, γιατί ἔτσι ἔχεις νὰ θυμάσαι ἀπὸ ὡσ καὶ μόνο λίγους κανόνες καὶ ὄχι μία - μία τὴν ὀρθὴ γραφὴ τῶν λέξεων, ἀφοῦ ἔτσι πρέπει νὰ ἀπονημονεύσεις μία - μία τὴν ὀρθὴ ἱστορικὴ γραφὴ τῶν λέξεων.

(δ) Δὲν μπορεῖ κάποιος ὄχι μόνο νὰ καταγράψει, ἀλλὰ καὶ νὰ ὑποδείξει ὁποιοδήποτε προφορά. Γιὰ νὰ ὑποδειχθεῖ ἡ σωστὴ προφορά τῶν λέξεων μὲ λατινικούς χαρακτήρες στὰ διάφορα λεξικά - χρησιμοποιοῦνται παράλληλα τὰ καλούμενα φωνητικὰ σύμβολα (Phonetic symbols). Δηλαδή ἔδῳ ἔχουμε μία γραφὴ ὡσ βοηθητικὴ μίας ἄλλης γραφῆς!!

Αὐτὰ ὅλα εἶναι καὶ ἡ αἰτία ποὺ ὁ Ἐρασμος ὁ Saussure κ.ἄ. ζητοῦν τὴν κατάργηση τῆς γραφῆς μὲ λατινικούς χαρακτήρες καὶ τὴν καθιέρωση μίας ἄλλης ποὺ νὰ ἔχει τόσα γράμματα ὅσοι καὶ οἱ φθόγγοι. Κάτι, ὁμως, ποὺ εἶναι λάθος, γιατί μὲ τὴν γραφὴ αὐτὴ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ διακρίνουμε τίς ὁμοή-

χες λέξεις. Ἡ μόνη καὶ ἡ καλύτερη λύση εἶναι ἡ καθιέρωση τῆς ἑλληνικῆς γραφῆς ὡσ διεθνὸς.

5) Στὴν λατινικὴ γραφὴ οἱ λέξεις καταγράφονται ὡπως ἀκριβῶσ καὶ στὴν ἑλληνικὴ, ὁμως μὲ λιγότερη ὀρθογραφία. Δηλαδή ἔδῳ οἱ λέξεις γράφονται ὡσ ἔχουν φθόγγικα καὶ σινάμα ἀνάλογα μὲ τὴν ἐτυμολογία τους μὲ τὰ ὁμόφωνα γράμματα: e καὶ ae, i καὶ y, m καὶ mm. (οἱ κανόνες εἶναι ἀκριβῶσ ἴδιοι μὲ τὴν ἑλληνικὴ γραφὴ). πρῶν π.χ.: Γραικία - Graecia, Φοινίκη - Phoenicia, Γραμματικὴ - Grammatica... Ἐπιδή στὴν λατινικὴ δὲν ὑπάρχουν τὰ ὀρθογραφικά γράμματα Ω, Η, ΥΙ, ΕΙ... καὶ τὰ ὀρθογραφικά σημάδια (τονικὸ σημάδι, ἀπόστροφος, διαλυτικά κ.τ.λ.), γι' αὐτὸ καὶ ἡ λατινικὴ ἔχει πὺ εἰσκολὴ ὀρθογραφία, ὁμως εἶναι κατώτερης ἀξίας ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ.

6) Στὴν λατινικὴ γραφὴ δὲν ὑπάρχουν τὰ ὀρθογραφικά σημεῖα (τονικὸ σημάδι, ἀπόστροφος κ.τ.λ.) καὶ τὰ ὁμόφωνα γράμματα: Ω Η, ΕΙ, ΥΙ... ἐπειδή οἱ Λατίνοι ἀντέγραψαν τὸ ἑλληνικὸ ἀλφάβητο πρὶν ἐπινοηθοῦν αὐτὰ. Στὴν ἴδια γραφὴ δὲν ὑπάρχουν καὶ γράμματα γιὰ τοῖς φθόγγους δ, γ, θ. Ἐπομένως ἡ ἑλληνικὴ γραφὴ εἶναι ἡ μόνη ἀξία νὰ γίνεῖ παγκόσμια καὶ ἡ ἐπίσημη γραφὴ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσης. Μάλιστα, ἐπειδή ἡ ἑλληνικὴ γραφὴ εἶναι καὶ πανεύκολη καὶ τέλεια, ἡ παρσομοποίησ τῆς ὄχι μόνο θὰ μειώσει τὰχιστα τὸν παγκόσμιο ἀναλφάβητισμὸ, ἀλλὰ θὰ ἀναπτύξει ἀκόμη περισσότερο τὰ γράμματα, τίς ἐπιστῆμες καὶ τίς τέχνες, τὸν παγκόσμιο πολιτισμὸ.